

"Ey beşerin nefs-i emmâresi! Bu temsile bak, beşeri nereye sevk ettiğini bil. Meselâ bizim önümüzde iki yol var. Birisinden gidiyoruz. Görüyoruz ki, her adım başında biçare, âciz bir adam bulunur. Zalimler hücum edip malını,.. " Devamıyla izah?

"Ey beşerin nefs-i emmâresi! Bu temsile bak, beşeri nereye sevk ettiğini bil."

Bu cümlede ifade edilen "*insanlığın nefs-i emmaresi*", din ve diyanetin karşısında duran menfi felsefe ve ondan tevellüt eden Batı medeniyetidir.

"Meselâ bizim önümüzde iki yol var."

İki yoldan birisi iman, diğeri ise küfür yoludur. Kur'an'da "*iman yolu*" **sağ** ile "*küfür yolu*" ise **sol** ile sembolize edilmiştir. İslam, her ne kadar farklı inançlarda olmuş olsalar da netice olarak kâfirleri tek bir millet olarak tanımlar.

"Birisinden gidiyoruz. Görüyoruz ki, her adım başında biçare, âciz bir adam bulunur. Zalimler hücum edip malını, eşyasını gasp ederek kulübeciğini harap ediyorlar. Bazen da yaralıyorlar. Öyle bir tarzda ki, acınacak haline semâ ağlıyor. Nereye bakılsa, hâl bu minval üzere gidiyor. O yolda işitilen sesler zalimlerin gürültüleri, mazlumların ağlayışları olduğundan, umumî bir matem o yolu kaplıyor..."(1)

Küfür ve şirk, Allah'ın kâinat üstündeki mutlak tasarruf ve idaresini inkâr edip, sebeplere de bir paye ve tasarruf atfetmektir. Hâl böyle olunca şirk vahdeti bozup kesrete dalmak anlamı taşıyor. O zaman insanın ruhu ve dikkati birlikten çokluğa bölünüyor ve her bir sebebe karşı ayrı bir minnet ve dilencilik vaziyeti oluşturuyor. Bir insanın bir kişiye müracaat etmesi ile bin kişiye müracaat etmesi arsında çok fark vardır. Bin kişiye müracaat ruhta bin tane meşakkat ve sıkıntı oluşturur.

Mesela, bir çiftçi tarlasından buğday alabilmek için bulata ayrı yalvaracak, toprağa ayrı yalvaracak, güneşe ayrı yalvaracak, suya ayrı yalvaracak vesaire. Hâlbuki tek olan Allah'a iman edip, bütün hacetini ona arz etse, sebepleri Onun bir askeri ve memuru bilse, ruhu kesretten gelen sıkıntı ve meşakkatten kurtulmuş, kalbi müthiş bir huzura kavuşmuş olur.

Şirkin nazarında canlılar, ölüm celladının elinde parçalanmayı bekleyen kurban, dünya da bir mezbaha hükmündedir. Hâlbuki iman ve tevhidin nazarında ölüm, ebedi aleme ve hayata açılan bir kapı veya pencere hükmündedir. Canlılar ise dünya kışlasında vazifesini bitirip vatan-ı aslileri olan cennete gitmeyi bekleyen birer asker gibidirler.

Küfür ve şirk hadiseleri insanın aleyhine çeviren zehirli bir ilaç iken, iman ise lehine çevirip insanı her iki cihanda da mutluluğa götüren mükemmel bir iksir bir ilaç hükmündedir. Matem bu anlamda kullanılıyor. İnsan kâinata ve içindekilere küfür nazarı ile bakarsa, her şey insana azap veren bir hadise oluveriyor.

"Zalimler hücum edip malını, eşyasını gasp ederek kulübeciğini harap ediyorlar. Bazen da yaralıyorlar."

Allah'ın adaletinin tam tecelli edeceği ahiret hayatı olmaz ise, insanların dünyada çekmiş olduğu sıkıntılar, uğramış olduğu zulüm ve haksızlıklar insana büyük bir zulüm niteliğine bürünür. Oysa ahiret inancı bu zulmü kaldırıyor, çünkü *kim zerre kadar iyilik, zerre kadar da kötülük etmiş ise onun karşılığını ahirette mutlaka görecektir.*

(1) bk. [Lem'alar, On Yedinci Lem'a, Beşinci Nota.](#)